శిక్ష

గంటి
సూర్యప్రకాశ రావు

రామారావు రావలసినరైలు కొంచెం ఆలస్యం అని తెలిసింది. అప్పటికే ఎనిమిది గంటలు కావస్తోంది. అందుకని స్టేషనులోనే ఏమైనా తినవచ్చునని ప్లాట్‌ఫారముకి అటువైపున రెస్టారెంట్‌వైపు నడిచాను. బయట బాగా వర్షం కురవటంవల్ల స్టేషన్లో ప్రయాణీకులుతప్ప జనం ఎక్కువగా లేరు. నియాన్ దీపాలకాంతిలో పురుగులుఎగురుతూఉన్నాయి కొన్ని మొహానికి తగిలి, మరికొన్ని కాలర్‌లో దూరి చికాకుపెడుతున్నాయి. రైలు ఇంజన్ల చప్పుడు పైన బయట వర్షం హోరు సన్నగా వినిపిస్తోంది రెస్టారెంట్ తలుపు తెరవగానే లోపలి వేడిగాలి మొహానికి తగిలింది. లోపల నాకు ఖాళీ కనిపించలేదు గాని, ఒక వెయిటరు మూలగానున్న ఒక బల్ల దగ్గరకు తీసుకువెళ్ళాడు.

ఆబల్లకూడా ఖాళీగాలేదు. ఉన్న రెండు కుర్చీలలో ఒకదానిలో ఎవరో కూర్చుని ఉన్నారు తర్వాత వెయిటరుతో నాకేమి కావాలో చెప్తున్నంతసేపూ అతను నావైపే చూస్తున్నాడనిపించింది. కొంతసేపటి తర్వాత తలఎత్తి చూశాను మెరుస్తున్న అతని కళ్ళు ముడతలు పడిన మొహంలోంచి నావైపే రెప్పవాల్చకుండా చూస్తున్నాయి అతని జుట్టు బాగా నెరిసిపోయివుంది. తీక్షణమైన అతని చూపు నన్నెందుకో కలత పెట్టింది. మొహం త్రిప్పివేసుకున్నాను.

"మీరుకూడా మెయిలుకోసమే వచ్చారా?"

ఈ ప్రశ్నకు కొంచెం ఉలిక్కిపడ్డాను. అవునని మాత్రం సమాధానం ఇవ్వగలిగాను ఈ రెస్టారెంటులో పడ్డన కొంచెం ఆలస్యంగా జరుగుతుందని నాకు తెలుసు. అంత సేపు పరిచయం లేని వ్యక్తితో మాట్లాడవలసి వస్తుందేమోనని చికాకు పడ్డాను.

"నిరీక్షణ ఒకప్పుడు దుర్భరంగా ఉంటుంది".

దీనికి నేను అసలు సమాధానమే చెప్పలేదు. కాని నేను రామారావునికలుసుకొని సుమారు ఇరవై ఏళ్ళు అయిందనే సంగతి అతని మాటలు జ్ఞాపకం చేశాయి. కాలేజీ అయిన తర్వాత నేనుగవర్నమెంటు ఉద్యోగంలో ప్రవేశించాను. రామారావు రెండుమూడు ఉద్యోగాలుచేసి మానుకొని సొంతవ్యాపారం పెట్టాడు.

"ఏంరా ఇలాగా మెయిల్ కోసమే వచ్చావా?" ముక్కు మొహమూ తెలియనివ్యక్తి ప్రశ్నకు అదిరిపడ్డాడు అతను.

"[illegible] పెద్దవాడం ఉంటంటావా?"

"నేనేమీ సమాధానం చెప్పలేను" అన్నప్పుడు అతని పెదవులు వణికాయి.

"అతను సహాయం చేయకపోతే రామంగతి ఏమిటాను?"

ఈ ప్రశ్నలన్నింటికి ఎక్కడికి దారితీస్తుందో ఎలా చెప్పడం? ఏమైనా చేసినది పాపమని తెలుసుకోవడంతో నిష్కృతి లభించలేదు. శిక్ష విధించుకొనగా తప్పలేదు ఆ అభాగ్యునికి...

శిక్ష

[illegible] ప్రయత్నాలు [illegible] కాని చిక్కు ఎలా [illegible] ఉద్యోగం వచ్చింది. [illegible] ప్రాశాను. [illegible] ప్రాశాను. [illegible]

"ఉద్యోగప్రయత్నాలు [illegible] ఉంటం టావా ?"

ఈ ప్రశ్నకు నేను ఆశ్చర్యంగా అతని మొహం లోకి చూశాను. [illegible] "నేను సమాధానం చెప్పలేను" అని [illegible]

"అతను [illegible] రామం [illegible]" [illegible] మళ్ళీ [illegible] ముందున్న [illegible]

"వచ్చినప్పటినుంచీ [illegible] ఏదో కొంచెం [illegible] ఉండేవాడు. కాని అశ్రద్ధచేసి [illegible] రాకుండా [illegible]కున్నాడు రామం. [illegible] కూడా పూర్తి చేయలేకపోయాడు. అతను ఏవేవో చెప్పి చూశాడు. అయినా రామం వినిపించుకోలేదు. అతను కాలేజీలో చదివి [illegible] రామం అతను కనుపించనేలేదు. ఆ తరువాత ఒకనాడు హఠాత్తుగా తిరిగి వచ్చాడు. అతను చిన్న వ్యాపారంలో చేరుతానన్నాడు. అతను దీనికంతగా ఇష్టపడలేదు, కాని ఆఖరికి [illegible] ఒప్పుకున్నాడు.

"రామం కొంతకాలం అక్కడ గుమాస్తాగా పని చేశాడు. కొంచెం చురుకుగా పని చేయడం వల్ల అతను రామానికి కొన్ని బాధ్యతలు ఒప్పగించాడు. డబ్బు వ్యవహారాల్లో కూడా జోక్యం చేసుకునేందుకు అవకాశం ఇచ్చాడు. దీనిని ఆసరాగా తీసుకుని రామం కొంచెం డబ్బు కాజేశాడనటంలో సందేహంలేదు.

"అతను ఒకసారి ఏదో పనిమీద [illegible] రెండురోజులదాకా తిరిగి రాలేకపోయాడు. వూరినుంచి వచ్చిన వెంటనే ఆఫీసులోఉన్న ఒక అమ్మాయిని చూసి ఆశ్చర్యపోయాడు. రామాన్ని అడిగితే ఆఫీసులో పని ఎక్కువగా ఉన్నందువల్ల తనే ఆమెను ఉద్యోగంలో పెట్టింది, తనకు చూపుదామని తీసుకువచ్చినట్లు చెప్పాడు. అతను మౌనంగా తన పనిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. రెండు మూడు రోజుల్లో ఆమె అక్కడ పనిలోకి చేరింది. ఆ అమ్మాయిపేరు తార అని అనుకుందాము. అంతగొప్ప కాదనలేము. పని మాత్రం సక్రమంగా చేసుకుంటూ ఉండేది. మొదట్లో ఆమె పట్ల ఏర్పడిన దురభిప్రాయం కొద్దికొద్దిగా మారింది. ముభావంగా ప్రవర్తించిన అతను ఇప్పుడు రోజూ ఏదో ఒక ఆఫీసు విషయం మాట్లాడుతూ ఉండేవాడు.

"ఒకరోజు అతను ఆఫీసు పనిమీద బయటికి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చేటప్పటికి సాయంత్రం ఆరున్నర దాటింది. రామం తార తప్ప తక్కిన వాళ్ళందరూ ఇళ్లకు వెళ్ళిపోయారు. తార బల్లపైనమాత్రం లైటు వెలుగుతోంది. ఆమె టైపు చేస్తూ ఉండే బల్లమీద కూర్చున్న రామం దగ్గరగా నవ్వుతున్నాడు. అతని చూడగానే శకీమని నవ్వు ఆపి లేచి నుంచున్నాడు. తార తలెత్తి తన వైపు చూసి మళ్ళీ తన పనిలో నిమగ్నురాలైంది. అతను ఏమీ మాట్లాడకుండా వెళ్ళిపోయాడు. కాని ఈ సంఘటన ఎంతో కలవరపెట్టింది. కొన్ని రోజులు అతను [illegible] మొదలుపెట్టాడు. ఆమె [illegible] ఆఫీసు విషయాన్ని సంప్రదించినా ముక్తసరిగా మాట్లాడి పంపించి వేసేవాడు.

"ఇది ఇలా ఉండగా వ్యాపారం మందగించడం అతను గమనించాడు. అందుచేత పని ఎక్కువయి రోజూ ఇంటికి చాలా ఆలస్యంగా వెళ్ళేవాడు. ఆవేళ తన గదిలో కూర్చుని పని చేస్తూ ఉండగా బయట రామం, తార కలిసి గట్టిగా నవ్వడం విన్నాడు. ఇవతలికి వచ్చిచూస్తే తార రామం భుజం పైన చేయివేసి విరగబడి నవ్వుతోంది. ఆఫీసులో అసభ్యంగా ప్రవర్తించినందుకు ఇద్దరినీ గట్టిగా కోప్పడి విసురుగా ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు. ఆమె రామంతో కలిసి నవ్వినందుకు తనకు అంతగా కోపం వచ్చిందెందుకు తనకే అర్థం కాలేదనుకున్నాడు. కాని ఎంత ప్రయత్నించినా ఆసంగతి తలుచుకున్నప్పుడల్లా బాధగా ఉండేది. తార విషయంలో తన కెటువంటి ఉద్దేశమున్నదీ నిర్ధారణ చేసుకోలేకపోయేవాడినని కొనేవాడు. ఇది జరిగిన మరునాడు తార తన గదిలోకి వచ్చి ముందటిదినం సంఘటనకి క్షమాపణ కోరింది. ఏమీ చేయలేక, కొంచెం తటపటాయించి సరేనన్నాడు. అప్పటినుంచీ తార అతనితో తెచ్చిపెట్టుకున్నట్టున్న వినయంతో మాట్లాడేది. క్రమంగా ఈ విషయం వెనుకకి తగ్గిపోయిందనే చెప్పాలి. రామంతోమాత్రం ముభావంగానే ఉండేవాడు. కాని రామానికి ఇటువంటివి అలవాటే కనుక ఏమీ జరుగనట్లే ప్రవర్తించేవాడు."

మళ్ళీ వెయిటరువచ్చి మాముందు ఏవో పెట్టి వెళ్ళిపోయేవరకు అతను తన కథను ఆపాడు. ఈ విధంగా ముక్కూ, మొహం ఎరుగనివాడివద్ద కథలు వింటున్నామంటే నాకే ఆశ్చర్యంవేసినా మాట్లాడకుండా కూర్చుండిపోయాను. అతను మళ్ళీ మొదలు పెట్టాడు.

"వ్యాపారం కొంచెం మందంగా సాగుతూ ఉండేదని ఇంతకుముందే చెప్పాను. దీనివల్లనే కావచ్చు, అతనికి ఈ విషయాలను గురించి ఆట్టే ఆలోచించే తీరిక లేకపోయిందేమో! పనిలో నిమగ్నుడైపోయాడనుకుందాం. కాని ఎంత కృషి చేసినా లాభంలేకపోయింది. రామం చేసిన మోసాలు దీనికి తోడ్పడ్డాయనుకున్నా ఫరవాలేదు. చివరకు ఒక రోజున 'ఎక్కౌంట్సు' తనిఖీ చేస్తూ ఉండగా వ్యాపారంయొక్క ఆర్థిక స్థితి ప్రమాదంగా ఉన్నదని తేలింది. ఏమీ రుజువు చేయలేకపోయినా రామం పైన కలిగిన అసంతృప్తి అనుమానానికి దారి తీసింది. తార కూడా రామానికి వ్యతిరేకంగా మాట్లాడేది. పరిస్థితులు ఈవిధంగానే ఉండిపోతే ఏమి జరిగేదో చెప్పలేము కాని ఒక రోజు రామం తనతో వ్యాపారం అసలు కట్టివేయవలసిందని సలహా ఇచ్చేప్పటికి అతనికి బాగా కోపం వచ్చింది. అప్పుడు జరిగిన వివాదంలో తార తనపక్షం తీసుకొన్నది. రామం తన ఉద్యోగానికి రాజీనామా ఇస్తానన్నాడు. అలా చెయ్యడమే మంచిదని తనూ అన్నాడు."

రెస్టారెంట్లో కొందరులేచి బయటకు పోతున్నారు. శైలు అనుకున్న వేళకేకాక ముందుగానే వస్తుందేమోనన్న అనుమానం నాకు కలిగింది. కాని ఆ తీక్షణమైన చూపును ఎదుర్కొనలేక పోయాను.

"రామం మానుకున్న తర్వాత తార సాన్నిహిత్యం అధికమైనదని నేను మీకు వేరే చెప్పాలా ? ఆమె సలహాలనే పాటించేవాడు. చివరకు తన ఆస్తి అంతా అమ్మివేయగా మిగిలిన ఏభైవేల రూపాయల పైకాన్ని బ్యాంకులోనుంచితీసి ఆఫీసులోనే భద్రపరచమంటే అలాగే చేశాడు. అప్పటి పరిస్థితులు కూడా దీనికి అనుకూలంగా ఉన్నాయేమో! ఎందుచేతనంటే రెండు మూడు బాంకులు మూసివేయడం జరిగింది. తన బాంకు కూడా మూసివేస్తే ప్రమాదమని తార చెప్పగా నిజమేననిపించింది. ఈ డబ్బుతో రెండు మూడు పెద్ద అప్పులు తీర్చివేస్తే కొంచెం మిగిలేది. అప్పులతో సంబంధం కల వాళ్ళతో వాటిని వారంలోపల తీర్చివేయగలనని చెప్పాడు.

"ఆ తర్వాత ఏమి జరిగిందో మీరే గ్రహించి ఉంటారు. ఇనప్పెట్టెలోని డబ్బుతో తార మాయమయింది. ఇది రామంతో తార కలిసి చేసిన పని అని అతను కూడా తెలుసుకున్నాడు. అంతకుముందు జరిగిన వన్నీ ఒక నాటకంవంటివని గ్రహించాడు. వ్యాపారం పూర్తిగా నాశనమయిపోయింది. దానితో మనస్సు కూడా చెడిపోయి వ్యాపారాన్ని కట్టివేసి వూరినుంచి పారిపోదామని చూశాడు. కాని అప్పుల వాళ్లు అతనిని పట్టించారు. జైలులో కొంతకాలం గడుపవలసి వచ్చింది. రామం తారలకోసం తను కూడా పోలీసుల ద్వారా వెతకవచ్చుగదా అని మీరు అడుగవచ్చు. మనస్సు మనస్సులో లేనప్పుడు సూటిగా ఆలోచించే శక్తి ఉండదు! దివాలా తీసినట్లు తేల్చుకుని అవమానాలపాలై ఒకరోజు రోడ్డుమీద నిస్పృహతో నడుస్తూ ఉండగా అతనికొక ప్రమాదం జరిగింది. వెనుకనుంచి ఒక చిన్న కారు వచ్చి తగిలింది. ఆస్పత్రిలో చేర్చారు. కాలు విరిగిందనినిర్ధారణ చేశారు. కష్టాలువస్తే ఒకటిగా రావని ఒక సామెత కూడా ఉందనుకుంటాను...

"నెలరోజులకుపైగా ఆస్పత్రిలో వున్నాడు. అకస్మాత్తుగా ఒక రోజున తార చూడటానికి వచ్చింది. ఇదంతా రామం బలవంతంమీద జరిగినవనేనని కంట తడి పెట్టుకుంది. తనను క్షమించమని కోరింది. మొదట కొంచెం మెత్తపడినా జరిగిన అన్యాయం తలుచుకుంటే కోపం వచ్చింది. ఆమెను అసహ్యించుకుని పంపించివేశాడు.

"ఇప్పుడు మీకు తార సంగతి కొంచెం చెప్పవలసి వస్తుంది. రామంతో వెళ్ళిపోయిన తర్వాత వాళ్లిద్దరూ అదే వూరికే తిరిగివచ్చి ఒక చోట కలిసి ఉంటున్నారు. అది ఒక లాడ్జి వంటిది. రామంతో చెప్పకుండా రహస్యంగా ఆస్పత్రికి వచ్చింది. ఆమె నిజంగానే పశ్చాత్తాపపడిందనటానికి సందేహం లేదు. అందువల్లనేనేమో లాడ్జిని చేరుకున్న తర్వాత రామంతో అతనికి చేసిన ద్రోహానికి తామే సిద్ధపా

(62 వ పేజీ చూడండి)

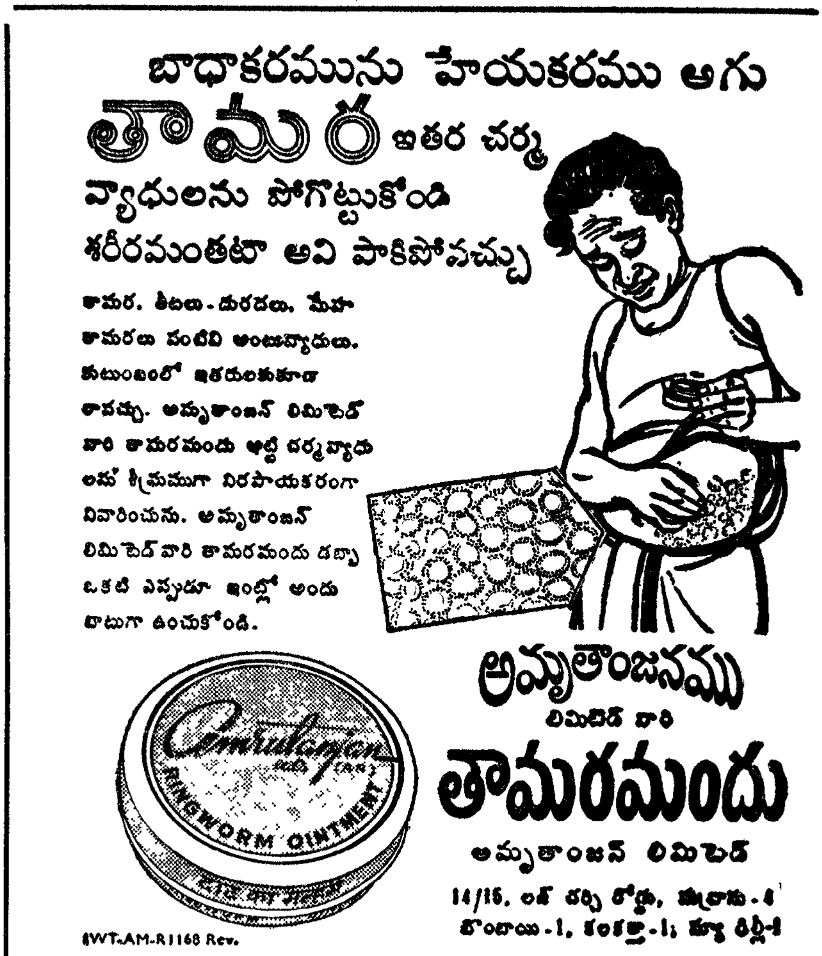

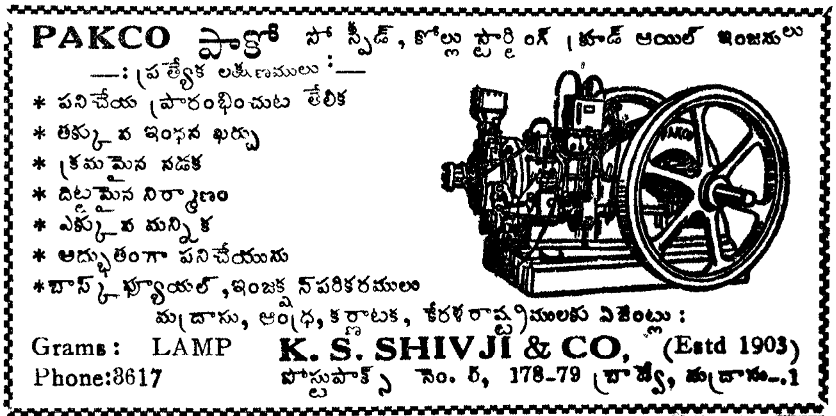

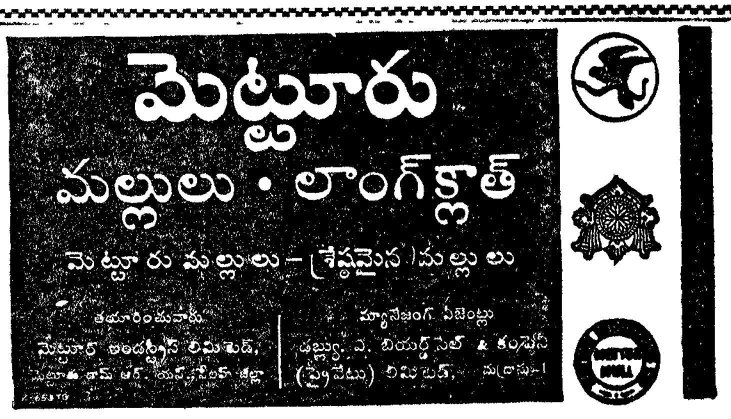

సహాయం చేసితీరాలని చెప్పింది. మొదట రామం నవ్వేసి వూరుకున్నాడు మళ్ళీ మళ్ళీ చెప్పడంతో ఇద్దరిమధ్యా వాదం పెరిగిపోయింది. రామానికి చెప్పరాని కోపం వచ్చింది. తారను నోటికి వచ్చి నట్లు దూషించాడు. ఆమె కూడా కోపంతో చేతిలో ఉన్న చిన్న సంచీని అతని మీదకు విసిరింది. రామానికి ఒళ్ళు తెలియని ఆగ్రహం కలిగి బల్లమీదఉన్న ఒక బరువైన సీసాతో ఆమె తలపైన కొట్టాడు. ఆ దెబ్బకు ఆమె ఒక అరుపైనా లేకుండా క్రింద పడిపోయింది. తలపగిలి నెత్తురు వరదలుగా కారు తోంది. రామానికి భయంవేసి పరీక్షించిచూడగా ఆమెకు ప్రాణాలు కూడా పోయినవని తెలిసింది."

అంతసేపూ తీవ్రంగా మాట్లాడుతున్న అతను ఆగిపోయాడు. మొహంలో భయంకరమైన మార్పు వచ్చింది. చేతుల్లతోనే ముఖం తుడుచుకుని మళ్ళీ చెప్పడం ప్రారంభించాడు. నేనేమీ మాట్లాడలేక అలాగే కూర్చుని ఉండిపోయాను.

"మొదట ఏమి చెయ్యాలో పాలుపోలేదు. తర్వాత తనకు సంబంధించిన సామానంతా తీసుకుని అక్కడనుంచి పారిపోయాడు. తన జాడను ఏవిధంగా నైనా తెలిపే వస్తువుల నన్నీ కూడా తనతోబాటే తీసుకువెళ్లాడు. శవం దొరికిన తర్వాత పోలీసులు దర్యాప్తు చేశారు. చివరకు అతనిని కూడా ప్రశ్నిం చారు. వీళ్లైతే రామం జాడ తెలుపమన్నారు.

స్వయంపాకం...

మిత్రుడు ; ఇవాళ కూడా వంట నీదే నన్న మాట!...

అతడు : ఖర్మ...

మిత్రుడు : ఆ వేదాంతం కట్టిపెట్టి, మీ శ్రీమ తిని ఆ వెలుగు నీడలు సినిమా కన్నా తీసుకు వెళ్లు...ఏమన్నా మనసు మారుతుందేమో!...

వెండితెరపై...
వెలుగునీడలు
చూడండి!

శిక్ష

(19 వ పేజీ తరువాయి)

కాని అతను ఎందుకోగాని రామానికీ ఈ హత్యకూ సంబంధం ఉండిఉండదని తన అభిప్రాయంగా చెప్పాడు. రామం అసలు తారతోలేడని, ఆమె ఆస్పత్రికి తనతో వచ్చినప్పుడు చెప్పినట్లుగా సాక్ష్యమిచ్చాడు. రామం తారను చంపేఉంటాడని అతనికి కూడా తెలుసునని నేననుకుంటాను. రామంకోసం చాలా చోట్లు గాలించాడు కాని దొరక లేదు.

"ఇక రామం స్నేహితుడిని సంగతి ఏమిటని అడుగుతారా ? ఆస్పత్రినుంచి బయట బడినా కాలు మాత్రం కుంటిపడిపోయింది. కొంత కాలం అయోమయంగా తిరిగాడు. ఎట్లాగయితే నేమి, ఆప్తుల సహాయంతో మళ్లీ మామూలు మనిషి అయ్యాడు. ఏదో ఉద్యోగంలో చేరాడు. అంతే ! అతని జీవితంలో పెద్ద మార్పు లేమీ రాలేదు...."

ఇంతలో బయటనుంచి సన్నగా వినిపిస్తూ ఉన్న సందడివల్ల బండివస్తోందని గ్రహించాను. నా ముందున్న కాఫీ, ఫలహారం అల్లాగే మిగిలి పోయాయి. హడావిడిగా బిల్లు చెల్లించడానికి వైటరును పిలుస్తూ ఉండగా నాకు ఇంతసేపూ కధ చెప్పిన వ్యక్తి లేచి వెళ్లిపోయాడు. అప్పుడు గమనించాను. అతను కుంటుతున్నాడని. కాని నా తొందరలో ఆ విషయం అట్టే పట్టించుకోలేదు. తలాతోకాలేని ఇటువంటి కథలు వింటూ కూర్చు న్నందుకు నన్ను నేనే నిందించుకుంటూ ప్లాట్ ఫారంమీదికి వెళ్లాను. అప్పుడే ఇంజన్ పెద్ద శబ్దం చేస్తూ స్టేషన్‌లోకి వస్తోంది. అనుకో కుండా దానివైపు, ప్లాట్‌ఫారం చివరకు వెళ్లి పోతున్నాను. "రామారావు, రామం" అనే పేర్లు మనస్సులో గంటలు కొట్టినట్లు మెదుల్తున్నాయి. ఇప్పుడు విన్న కథకూ, రామారావుకూ సంబంధ మేమిటి ? రామారావు సంగతి నాకు నిజంగా ఏమి తెలుసు. ఆ వ్యక్తి కూడా రామారావునే కలుసు కొనడానికి వచ్చిన నాకు ప్రత్యేకంగా ఈ కథని ఎందుకు చెప్పాలి ? ఒకవేళ రామారావే రామం....! ఈ వూహకు నా తల తిరిగి నట్లయింది. అసలా వ్యక్తి నాకీ కథ చెప్పడానికి కారణం ఇదే అయి ఉంటుంది ! నాకూ, రామారావుకూ ఉన్న పరిచయం ఎలాగో కనిపెట్టి ఈ విధంగా నిజాన్ని 'సూచించి' ఉంటాడు. తను కూడా రామారావుని—రామాన్ని ! కలుసుకొనడానికి వచ్చాడన్న మాట ! నన్ను అడిగిన ప్రశ్నలోని వ్యంగ్యం ఇప్పుడు అర్థమయింది. విశ్వాసఘాతకులకు తగిన శిక్ష నిజంగా ఏమిటి ? ఈ ఆలోచనతో ఆగి రైలువంక చూస్తూ నిలబడి పోయాను. ఇంజన్, పెట్టెలూ, నన్ను దాటి వెళ్లి పోతున్నాయి. జరిగి పోతున్న కిటికీలలోని మను ష్యుల ముఖాలు నాకసలు స్పష్టంగా కనుపించడం లేదు. నాకళ్ళు రామారావుకోసం వెతుకుతున్నాయి.

జ్యోతిష్కుడు— మీరిచ్చిన డబ్బుకు రెండుప్రశ్నలు అడగ వచ్చును. సెలవియ్యండి.

పెద్ద మనిషి—నేను ఇచ్చిన 25 రూపాయలకు రెండుప్రశ్న లేనా?

జ్యోతిష్కుడు—అవును. మరి మీ రెండో ప్రశ్న ?

-చిలంకుర్తి తులసీరావు (మచిలీపట్టణం)

ఒక పెట్టె తలుపుదగ్గరనుంచుని చూస్తున్నాడు. మనిషి మారిపోయాడు. మీసం కూడా నెరసి ఉన్నది. మా చూపులు కలవగానే అతని ముఖం విప్పారింది. చెయ్యి ఎత్తి ఊపాడు. నేను కూడా తెచ్చి పెట్టుకున్న నవ్వుతో చేతిని వూపాను. అతనున్న పెట్టె నన్నుదాటిపోవడంచేత వెనుకకు తిరిగి మెల్లిగా అనుసరించాను. ఎందుకో రైలు బండి హటాత్తుగా ఆగిపోయింది. ఏమిటో మొదట గ్రహించలేదుకాని ఇంజనువైపు ఏదో కోలాహలం జరుగుతున్నదన్నట్లనిపించింది. గార్డు, పోలీసులు కొంతమంది దిగుతున్న ప్రయాణీకులను, తక్కిన జనాన్నీ హెచ్చరిస్తూ వచ్చారు. అందరినీ ఆపివేసి రైలుబండిని వెనుకకు వంపించారు. ఎవరో ఇంజనుక్రింద పడ్డారని అనుకుంటూ ఉండగానే విని నేను కూడా ముందుకు నడిచాను. రామారావు ఇంకా దిగలేదన్న సంగతి చూచాయగా మనస్సులో మెదిలినా అతనికోసం ఆగకుండా అక్కడ కూడిన గుంపు లోపలికి చొరబడి చూశాను. నా కళ్ళను నేనే నమ్మలేకపోయాను. ఇంతకుముందే నాకు కథ చెప్పిన వ్యక్తి శవం రక్తసిక్తమై, భయంకరంగా తెగిపోయి ప్లాట్‌ఫారంమీద ఉంది. ఇంజను వస్తూ ఉండగా దానిముందు దూకడం చూశామని కొందరు చెప్తున్నారు.

"రామం !" అనే అరుపు నా వెనకాల విని ఉలిక్కిపడి తిరిగి చూశాను. రామారావు కూడా నా వెనకే ఉన్నాడు. భయంగా ఆ శవంపైపే చూస్తూ, "రామం ! రామం!" అని మెల్లిగా తనలోతనే అనుకుంటున్నాడు.

"ఈ చనిపోయిన వ్యక్తి ఎవరో మీకు తెలుసా?" అక్కడఉన్న పోలీసు అధికారి రామారావును ఉద్దే శించి అడిగాడు.

"తెలుసు ! ఇతని పేరు రామలింగం. ఒక ప్పుడు నా దగ్గర పనిచేసి నన్ను మోసం చేసిన వాడు...."

(గత సంచికతరువాయి)

రెండ్రోజుల్లోగా రామారావు గతచరిత్ర ఆనోటా ఆనోటా ఊరిలో ప్రతీవారికి తెలిసింది. అతని చరిత్ర విన్నవారు 'హాక్రా' అంటూ ముక్కున వేలు వేసుకున్నారు. "అబ్బ—యిన్ని కొంపలు కూల్చి తన ఒక్క ప్రాణంమీదికి వచ్చేసరికి ఎంత ఆరాటం" అన్నారు కొందరు. చెప్పిపాడుపుగా పేర్లూ పద్దులూ పెట్టి, అతన్ని ఊరు ఊరంతా కథలుకథలుగా చెప్పుకో ప్రారంభించారు. ఈ ప్రకారంగా మరో రెండురోజు లయ్యేసరికల్లా రామారావు గత చరిత్ర కొత్త కొత్త రంగులు పూసుకుని, బహుముఖవ్యాప్తం అయిపోయింది. అతని కథ చెప్పేసరికల్లా ఏడుస్తున్న పసిపిల్లలుకూడా, కుక్కిన పేనులా పడివుండే అంత భయంకరంగా తయారుచేశారు.

నాలుగురోజుల్లో ఒంగిన ఈ మార్పుకు రామారావు తల్లడిల్లిపోయాడు. ధర్మారావుని ఏం చేద్దామన్నా సమయం మించిపోయిందని విచారించాడు. జరగబోయేదాన్ని ఊహించుకుంటూ రామారావు తన కర్తవ్యాన్ని ఆలోచించి చూశాడు.

* * *

ఆనాడు వచ్చిన 'వారంటు' పుచ్చుకుని, ధర్మారావు, శంకర్‌తోసహా రామారావు యింటికి బయల్దేరాడు. జీపునిచూసి, జవాను గేటు తీశాడు. ఇద్దరూ జీపుదిగి లోపలకు ప్రవేశించారు. హాల్లో ఎవరో ఒక వ్యక్తి కూర్చుని ఏవేవో కాగితాలు చూసుకుంటున్నవాడల్లా తలెత్తి 'ఎవరు కావాలి' అనబోయి, వచ్చినవాళ్ళని గుర్తుపట్టి, "కూర్చోండి" అన్నాడు.

మం కూర్చోడానికి రాలేదు" అన్నాడు ధర్మారావు.

"అయితే నించోండి" అన్నా డా వ్యక్తి.

"రామా రావుగారు కావాలి" అన్నాడు ధర్మారావు.

సోఫాలో కూర్చుని, కూర్చోమని శంకర్‌కి సంజ్ఞ చేస్తూ ఆ వ్యక్తి చొక్కా కాలరు సరిచేసుకుని, మళ్ళీ వదిలేస్తూ, "నేను వారి లాయర్ని వారితో ఏం పనో నాతో చెప్పండి" అన్నాడు.

"వారిని అరెస్టు చెయ్యబోతున్నాం" అన్నాడు ధర్మారావు లేచి నించుంటూ.

"హిహ్హా — ఇలాంటి మాటలు నేను చాలా విన్నాను ఏ బేసుమీద వారిని మీరు అరెస్టు చెయ్య

—41వ పేజీ చూడండి

విన్న మనుష్య విముక్తోకొని పోయినట్లుఅయితే నా భావన ఏ పరిణామాలకు దారితీసేదో చెప్పలేను.

ఇంతకుముందు మేము నడిచిన నేలకరిలేదు ఇప్పటిది కాని, గ్రాబెన్ నౌకాశ్రయంవద్ద చూసి నటువంటి శిలా విశేషాలు కనిపిస్తున్నాయి. దిక్సూచి ముల్లు కూడా ఈ స్వరూపం బలపరుస్తున్నది— అంటే మాకు తెలియకుండా లిడెన్‌బ్రాక్ సముద్రం ఉత్తరతీరం చేరుకున్నామన్నమాట. నమ్మేందుకు వీలుగానే ఉన్నది. సెలయేర్లు, జలపాతాలు రాళ్ళ మధ్య కావలసినన్ని కనిపిస్తూనే ఉన్నాయి. మా 'హన్స్‌బాక్' గుర్తు పట్టగలిగాననుకున్నాను. నేను స్పృహ కోల్పోయిన తర్వాత మేలుకున్న గుహ తిరిగి చూస్తున్నాననుకున్నాను. కాని అపరిచితమయిన శిలా నిర్మాణం ఏదయినా కనిపించినప్పుడు సందేహం కలుగుతూ ఉండేది.

నాశంక మా పెదనాన్నతో చెప్పాను. నా వలెనే సందేహించాడు. ఈ పరిసరాలలో ఏ విశేషం ఏదీ గుర్తు పట్టలేకపోయాడు.

"మనం బయులుదేరిన చోటకే తిరిగి వచ్చి ఉండక పోవచ్చు. తీరం వెంబడే వెడితే గ్రాబెన్ నౌకాశ్రయం తగలకపోదు" అన్నాను.

"అయితే మన పరిశోధన ఆపి, తెప్పవద్దకు తిరిగి పోదాం. కాని, ఆక్సెల్ నువ్వు పొరబడటంలేదు కదా?"

"గట్టిగా చెప్పలేం, పెదనాన్నా. ఈ రాళ్ళన్నీ ఒక విధంగానే ఉన్నాయి. అయినప్పటికీ హాన్స్ తెప్ప నిర్మించినది ఆ రాతిగుట్ట దగ్గరకదూ? పోనీ ఇది నౌకాశ్రయం కాకపోయినా, మనం దాని సమీపంలోనే ఉండిఉంటాం!" అని నేను ఆ ప్రదేశం జాగ్రత్తగా పరిశీలించి చూశాను. ఇంతకు మునుపు చూసినట్లే ఉన్నది.

"కాదు ఆక్సెల్, మనం ఇటు ప్రయాణం చేసిన జాడలయినా కనిపించాలికదా? ఏదీ......"

"ఇదిగో" అని ఇసుకమీద వస్తువుని ఒకదాని వైపు చూపుతూ అరిచాను.

అదొక తుప్పుపట్టిన బాకు. మా పెదనాన్నకు చూపించాను.

"సరేలే" అన్నాడు ఆయన, "ఈ ఆయుధం నీ దగ్గర ఉండేదా?"

"నా దగ్గరా! లేదే! కాని నువ్వు.....

"నాకు తెలిసినంతమట్టుకు ఈ వస్తువు నాది కాదు" అన్నాడు ప్రొఫెసర్‌గారు.

"వింతగాఉందే!"

"కాదు ఆక్సెల్. అయిస్‌లాండర్లవద్ద ఇటు వంటి ఆయుధాలు ఉంటాయి. హాన్స్ కత్తి అయి ఉంటుంది. పోగొట్టుకుని ఉంటాడు."

తల అడ్డంగా ఆడించాను. హాన్స్‌వద్ద ఇటువంటి వస్తువు లేనేలేదు.

"మనం చూసిన రాక్షసుని సమకాలీకుడయిన మనిషిదెవరిదయినానేమో!" అని అరిచాను.

"కాదు. వీల్లేదు. ఇది 'రాతి యుగాని'కి చెందింది కాదు. ఇనుము కూడా కాదు. ఉక్కుతో చేసినది...."

మా పెదనాన్న నా ఉపన్యాసం ఆగేట్టులేదని మాటకు అడ్డు వచ్చాడు.

"కంగారుపడకు ఆక్సెల్. ఆలోచించిచూడు. ఇది పదహారవ శతాబ్దపు బాకు. అప్పటికాలం పెద్ద మనుష్యులు వాటిని నడుంచుట్టూఉన్న 'బెల్టు'లో దోపుకునేవారు. ఇది స్పెయిన్ దేశంనుంచి వచ్చింది. ఇది నాదీకాదు. నీదీకాదు. మనవేటగానిదీకాదు. ఈ లోకంలో నివసించేవారి దెవరిదీకాదు. మనుష్యుల గొంతుకలుకోసి, ఇలా రంపంలాగ మారలేదు. దీనికి పట్టిన తుప్పు ఈనాటిదికాదు. సంవత్సరం—వంద సంవత్సరాలకుమించినది"

ప్రొఫెసర్‌గారి ఆవేశం అధికం అవుతున్నది. ఇష్టం వచ్చినట్లు ఊహించి పారవేస్తున్నాడు.

"ఆక్సెల్ మన మొక మహోత్తర విషయం కనుక్కోబోతున్నాం. ఈ బాకు ఇక్కడ మూడు వందల ఏళ్లకుపైగా పడిఉంది. ఈ సముద్రం అందుల చుట్టూ ఉన్న రాళ్ళకు తాకి మొక్కపోయింది!"

"కాని, దానంతట అదే వచ్చిందా? ఇలా వంకర పోవటానికి కారణం ఏమిటి? మనకుముందే ఎవరో వచ్చారు!"

"అవును—ఒక మానవుడు ఎవరో వచ్చాడు!"

"అత నెవరై ఉంటాడు?"

"ఈ బాకుతోనే ఎక్కడో తనపేరు చెక్కిన మానవుడు. భూగర్భ కేంద్రానికి దారి చూపేందుకు గుర్తులు పెట్టిన మానవుడు. చుట్టూ వెతికి చూద్దాం. చూడు!"

విచిత్రమయిన కుతుకంతో అంతా వెతికి చూశాము. చుట్టూఉన్న 'గోడ' మీదా, పగుళ్ళలో, అన్ని చోట్లా వెతికాము.

చివరకు తీరం వెడల్పు తక్కువగాఉన్న ఒక ప్రదేశానికి వచ్చాము. సముద్రం అలలు ఇక్కడ రాళ్ల దడియలకు వచ్చి తగులుతున్నాయి. నడిచే దారి వెడల్పు రెండు గజాలకు మించిలేదు. రెండు రాళ్లమధ్య సొరంగం యొక్క ద్వారం కనిపించి నది.

అక్కడ, ఒక గ్రానైట్ ఫలకలమీద రెండు అక్షరాలు చెక్కిఉన్నాయి. కాలగమనంవల్ల సగం తిని వేసిఉన్నాయి. అవే ఒక సాహస యాత్రికుని పేరు సూచించే అక్షరాలు.

"ఏ. ఎస్." అని అరిచాడు మా పెదనాన్న. "ఆర్నెసాక్నుస్సెమ్! ఎక్కడా చూసినా ఆర్నెసాక్నుస్సెమ్!"

(సశేషం)

పోతున్నారు." అన్నాడా తాయరు కుడి అరచేతిలో పిడంచెయ్యి గుప్పిటను ఉంచుతూ.

"పేసా—దొరికితే—నేలమీద—లేకపోతే మేడమీద" అన్నాడు ధర్మారావు విసుగ్గా.

"నో నో — అదికాదు — పాయింటు కావాలి" అంటూ అతనూ లేచాడు.

"పాయింటూ—ఇదిగో — వారంటు" అన్నాడు ధర్మారావు దాన్ని చూపిస్తూ. తర్వాత, "రెండు క్షణాల్లో రాకపోతే వెతికి అరెస్టు చెయ్యాల్సి వుంటుం"దని ప్రకటించాడు.

మేడమీద—రామారావు పిస్టలు పట్టుకుని వికృతంగా నవ్వుతూ, "అయ్! అరస్టుచెయ్యండి—మీ ఇద్దర్నీ చంపి, నేను మరీ చస్తాను" అంటూ అరిచాడు. శంకర్ ఉత్సాహంగా మెట్లకేసి పరిగెత్తాడు. "పేలుస్తున్నా" అంటూ రామారావు హెచ్చరించి "ఢాం" అని పేల్చాడు. శంకర్ గమ్మున తలవంచి, ఒక పరుగున వంగి, అతని కాళ్ళమీద పడుతూ, కాళ్ళు ఎత్తి లాగేశాడు. ఈలోగా ధర్మారావు గమ్మున మెట్లవైపు పరుగెత్తాడు. గమ్మున కాళ్ళు దొరకపుచ్చుకుని లాగడంతో రామారావు చేతిలో పిస్టలు ఎగిరి కిందపడడమే కాకుండా, బొట్టంతమనిషి దిగ్గున వెల్లకిలా అవతలి మెట్ల వైపు పడి, పది, పదిహేను మెట్లు దొర్లాడు.

ధ్యేయం

24వ పేజీ తరువాయి

"క్యాచ్‌హిమ్" అని అరుస్తూ శంకర్ ఎగిరి అటు పరిగెత్తాడు. పరిగెత్తి దొర్కలేక, ఒకమెట్టు మీదున్న రామారావుని పట్టుకున్నాడు. ధర్మారావు పిస్టలు బెల్టుతో పెట్టుకుని నించున్నాడు. రామారావుని పట్టుకోబోయిన శంకరం ఉలిక్కిపడి, వెర్రిచూపులు చూశాడు.

"ప్స్ — మెడవెనుక ఆయువుపట్టులో దెబ్బ తగిలింది — నువ్వు తొందరపడ్డావు శంకర్— ఆయామ్సారీ" అంటూ వేరేపనికి తెచ్చిన కంకణాలు శంకరానికి తొడిగాడు.

"నేనేం చేస్తాను సార్" అన్నాడు శంకర్ వెర్రిగా.

"ఇది—నా కర్తవ్యం శంకర్—నువ్వు చెయ్యాల్సిన అవి చెయ్యలేదు. బహుశా నీకేం భయంలేదు—రా" అంటూ జీపువైపు నడిచాడు.

* * *

శంకరం అరెస్టు అయిననాటి సాయంత్రం ధర్మారావు మోటారుసైకిలు ఎక్కి బయలు దేరాడు. క్రమేణా ఊరి పొలిమేర దాటి, ఇంకో ఊరు పొలిమేర చేరి, అదీ దాటి, అలాగే ఇంకో ఊరు దాటి, మరో ఊరుచేరి, మోటారుసైకిలు ఓ ఇంటిముందు ఆగింది. ఆ శబ్దానికి ఆ యింట్లో జనం లేచారు. ధర్మారావు వీధి తలుపు తోసుకుని లోపలకు ప్రవేశించాడు. పోలీసు దుస్తుల్లోవున్న అతన్ని చూస్తూనే ఇరుగుపొరుగువాళ్ళు నెమ్మదిగా జారుకున్నారు. "కూర్చోబాబూ"అంది ఒక నలభైయేళ్ళ ఆవిడ. ధర్మారావు అరుగుమీద కూర్చుంటూ, "నేను శంకరం స్నేహితుణ్ణి" అన్నాడు.

"అలాగా నాయినా— నే నప్పుడే అనుకున్నాను" అంది ఆవిడ.

"మరి—ఓ విషయం చెప్పాలని వచ్చానండీ" అన్నాడు ధర్మారావు నీళ్ళు నవులుతూ.

"చెప్పు నాయనా" అందావిడ కూర్చుంటూ.

ధర్మారావు శంకరం ఎలా అరెస్టు చెయ్యబడ్డాడో చెప్పి, అతను తప్పక విడుదల అవుతాడు అంటూ ధైర్యం చెప్పాడు.

"బాబూ, 'డ్యూటీ'—కర్తవ్యంకోసం పట్టుకోబోతే వాడు చస్తే — మా అల్లుడేం చేస్తాడు బాబూ" అంది ముసలావిడ.

"ఎబ్బే—ఏం లేదమ్మా—ఉత్తనే పట్టుకున్నాం. రేపు విచారణ జరుగుతుంది. వదిలేస్తారు. మిమ్మల్ని గాభరా పడద్దనిచెప్పడానికివచ్చా"నన్నాడు ధర్మారావు.

ధ్యేయం

"ఏం గాభరాపో నాయినా— ఈ ఆడ(పిల్లలు ఇలా ఉన్నాయి ఏమిగాడికేం జరిగినా, ఒకటో, రెండో ఆడ(పిల్లలు ఉన్నారనుకోండి, ఏదో మాటవరసకు చెప్తా — పెళ్ళయ్యేదాకా అదో పీడుప్పు — అయ్యాక ఈ అవాంతరాలూ, ఇవీ— ఇదేవిటో యీ గోల — చూడు బాబూ. కాస్త కూస్తా ఉన్నవాళ్ళం. నా కూతురు పెళ్ళి చెయ్యటం ఎంత కష్టమయ్యిందో ఆ భగమంతునికి తెలియాలి— ఒకడు పిస్స కళ్ళన్నాడు. మరోడు బంగారం చాయ కాదన్నాడు. అయినా మరో వెయ్యి ఇస్తే ఫరవా లేదన్నాడు — ఇలా జరగ్గా, జరగ్గా, చివరికి ఈ శంకరం ఎలాగో కుదిరాడు. సరే అనుకుంటే— ఈ అవాంతరం చూడు. పిల్ల చెవినపడితే పాపం ఎంత ఏడుస్తుందది చెప్పు బాబూ—" అంటూ ఆవిడ వాపోయింది.

"ఏం ఫరవాలేదమ్మా. అది చెప్పడానికేగా, నేను వచ్చింది—మీరు ధైర్యంగా ఉండండి. మళ్ళీ రేపు వస్తాను. వస్తానమ్మా" అంటూ లేచాడు. "మంచిది బాయినా — కాఫీఐనా ఇవ్వకుండా పంపుతున్నాను" అంది ఆవిడ సాగనంపుతూ.

"ఫరవాలేదండి" అంటూ ధర్మారావు మోటారు సైకిలు ఎక్కి బయలుదేరాడు.

*   *   *

శంకరంకేసు ముమ్మరంగా విచారణ సాగింది. చివరికి తీర్పుకు వచ్చేసరికి నాలుగు రోజులు పట్టింది. ఈ నాలుగురోజులూ ధర్మారావు శంకరం అత్తారి ఊరువెళ్ళి వారికి వార్తలు అందచేస్తూనే ఉన్నాడు.

*   *   *

దరిమిలాను—శంకరం నిరపరాధనీ, తన కర్తవ్యం నెరవేర్చే సమయంలో పుట్టిన ఘర్షణలోని (ప్రమాద సంఘటననీ, హతుడు దేహదారుఢ్యం లేనివాడనీ, పైగా తలవెనుక భాగంలో దెబ్బ తగలడంవల్ల చనిపోయాడనీ, శంకరం దానికి కర్త కాదనీ, తత్కారణాన్ని కోర్టువారతన్ని విడుదలచేశారనీ (ప్రకటించారు.

కోర్టు వెలుపల ధర్మారావు శంకరాన్ని కలుసుకుని, తన సంతోషం వెలిబుచ్చి, తను ఈ నాలుగురోజులూ, శంకరంవాళ్ళ అత్తవాళ్ళకి ధైర్యం చెప్పానని చెప్పాడు.

"థాంక్స్, సార్" అన్నాడు శంకరం వినయంగా ఉత్సాహంతో.

"నేను ఓచిన్న డిన్నరుపార్టీ ఇద్దామని అను కుంటున్నానోయ్! మీ అత్తారింటికెళ్ళి వచ్చాక ఓ రాత్రి మా యింటికి రావాలినుమా" అన్నాడు ధర్మారావు.

"హాట్సార్—హా—థాంక్స్" అన్నాడు శంకర్ చిరునవ్వు నవ్వుతూ.

"నా ఆరోగ్యమేమీ బావుండలేదోయ్! అను కున్న పనులన్నీ చేస్తే, ఎప్పుడుపోయినా ఫరవా లేదు. అందుకని, తప్పక వస్తావుకదూ—" అన్నాడు ధర్మారావు.

3

ఒక రెండురోజులు అత్తారింట్లో గడిపిన శంకర్ ఆవేళ ఆఫీసుకు వచ్చాడు. ధర్మారావు అతన్ని చూస్తూనే, "ఏంహోయ్! అయితే ఇవాళ రాత్రి మా యింటికి డిన్నరు పార్టీకి రావాలి సుమా" అన్నాడు. శంకర్, "హా—తప్పకుండా వస్తాను సార్" అంటూ అతని ఎదురుగావున్న కుర్చీలో కూర్చు న్నాడు.

"ఆ, ఏమ్విశేషాలు?" అన్నాడు ధర్మారావు.

"ఏమున్నాయి సార్, మీ దయవల్ల విడుదల అయ్యాను! అయితే అయ్యిందిగానీ, ఆ రామారావు మా బాగా చచ్చాడుసార్" అన్నాడు శంకర్

"అవును పాపం—ఆ—సరే—నువ్వు రాత్రి ఎని మిదీ—ఎనిమిదిన్నర అయ్యేసరికి రావాలినుమా— వంటవాడిచేత (ప్రత్యేకంగా చేయిస్తాను యీరోజు" అన్నాడు ధర్మారావు

"హాట్సార్—ఎనిమిదయ్యేసరికల్లా టంచనుగా అక్కడ మీ యింట్లో వుండనూ" అంటూ శంకర్ లేచి, తన కుర్చీవైపు వెళ్ళిపోయాడు.

సినిమాహాలుముందు క్యూలో నుంచున్న ఓక పెద్దమనిషి, వీపుమీద ఎవరో చెయ్యివేస్తే వెనక్కు తిరిగిచూశాడు.

"క్షమించండి! ఎదురుగా ఉన్న కొట్టుకు వెళ్ళి సిగరెట్లు తెచ్చుకుందామని..." నసిగాడు ఓ పాతికేళ్ళ యువకుడు.

"ఓ దానికేం నిశ్చేపంగా వెళ్లి రండి"

"అందుకే, నా జాగా ఎక్కడో మర్చిపోకుండా మీ వీపుమీద చాక్ పీస్ తో గుర్తుపెట్టుకు న్నాను" యువకుడు నిజం చెప్పేశాడు.

టి. మురళీకృష్ణ (గుంటూరు)

"వుండుండు" అంటూ ధర్మారావు తన పనిలో నిమగ్నుడయ్యాడు.

*   *   *

రాత్రి ఎనిమిదయ్యింది. అసలే ఆనాడు అమా వాస్య అయినందువల్ల అప్పుడే ఊరు నల్లని దుప్పటి కప్పుకుని నిద్రకి ఉపక్రమించింది. ధర్మారావు వాకిట్లో కుర్చీలో కూర్చుని శంకర్ రాకకోసం నిరీ క్షించసాగాడు. మరో పదినిముషాలు పోయేసరికి శంకర్ వచ్చాడు. వస్తూనే, "సారీ సార్—ఓ పది నిముషాలు ఆలస్యం అయింది—" అన్నాడు, అతని ఎదురుగా ఉన్న మరో కుర్చీలో కూర్చుంటూ

"ఫరవాలేదు. అయినా ఎనిమిదిన్నర లోపుగానే వచ్చావుగా" అన్నాడు ధర్మారావు నెమ్మదిగా లోకాభి రామాయణంలోకి దిగారు.

"ఆ—అన్నట్టు—మీకు రామారావు హత్య కేసు యీ ఊళ్ళో బహాద్దూర ఎలా తెలుసుసార్?" అన్నాడు శంకర్.

"తెలీయు—కానీ — అతను హత్యచెయ్యబడ్డట్టు తెలుసు" అన్నాడు ధర్మారావు.

"అదేవిటిసార్" అన్నాడు శంకర్ ఆశ్చర్యంగా.

"అది చాలా పెద్ద కథ—రాత్రికి చెప్తాను— అన్నట్టు నువ్వు స్నానంచేస్తావా?" అన్నాడు ధర్మారావు లేచి నించుంటూ.

"ఓ యస్—అదే మంచిది" అంటూ శంకర్ కూడా లేచాడు జవాను వీరయ్య అతనికి తువ్వాళ్ళు అందించి, దారి చూపాడు

స్నానాదులు ముగించి, భోజనాలు చేసి, మళ్ళీ వాకిట్లోకి వచ్చి కూర్చునేసరికి తొమ్మిదిన్నర అయ్యింది "సిగరెట్టు కాలుస్తావా," అంటూ ధర్మా రావు సిగరెట్టు పెట్టి, దాని జతా శంకర్‌కి ఇచ్చాడు. శంకర్ సిగరెట్టు ముట్టించి, పడకకుర్చీలో వెనక్కి వాలాడు ధర్మారావు లేచి, గ్లాసుడు మంచినీళ్ళు తాగి, వచ్చి కుర్చీలో కూర్చుంటూ, "ఏవిటోనోయ్ శంకర్— ఇక నా జీవితం రోజులమీదే వుంది" అన్నాడు.

"హాట్సార్—అలా అంటారు? కాస్తంత బాగా పడి, బతికి బట్టకట్టినవాళ్లెందరు లేరు? మీరలా అధైర్యపడకండి—ఏం చెప్పగలం — మనం ఏమీ చెప్పలేం" అన్నాడు వేదాంతిలా

"అవును—బంధించడానికి వెళితే, తీరా, అతని దావు చూశాం—మనం అనుకున్నామా—ఏదైనా అంతే—ఈ లోకంలో" అన్నాడు ధర్మారావు.

"ఆ — అలాంటి (ద్రోహచర్యలు చేస్తూ వెగ్గుకు పోదామనుకున్నవాడికి ఆమాత్రం శిక్ష అవ్వా ల్సిందే సార్. దేవుళ్లడూ, జాడ్జానికి!" అన్నాడు శంకర్.

"అవును — లోకంలోవుండే అలాటివాళ్ళందరికీ అలాటి శిక్షలు ఎరగాలనీ, జరపాలనీ నా కోర్కె"

"ఆ—ఏదో కథ చెప్తానన్నారు చెప్పండిసార్" అన్నాడు శంకర్ విషయాన్ని మారుస్తూ.

"చెప్తా—" అంటూ ధర్మారావులేచి, "వీరయ్యా ఈ రాత్రికి నువ్వు ఇంటికెళ్ళి పడుకోవచ్చోయ్" అన్నాడు. వీరయ్య, "అలాగే బాబూ" అంటూ లేచి, వెళ్ళిపోయాడు.

"ఆ—నువ్వు—చాలా (శద్ధగా వినాలి. ఈ కథ జగత్తులో ఒక్క నాకుతప్ప, ఎవ్వరికీ తెలీదు. నేను తీరా చస్తే నాతోనే ఈ కథ పోతుందని, నీకు చెప్తున్నా"—అంటూ ధర్మారావు కుర్చీలో కూర్చున్నాడు

"హా—అయితే ఒక్క నిముషం ఉండండి"— అంటూ శంకర్ పెరట్లోకి వెళ్ళి తిరిగి వచ్చి కూర్చున్నాడు. "ఇప్పుడు చెప్పండి" అన్నాడు

ధర్మారావు చుట్ట వెలిగించి, కుర్చీలో వెనక్కు వాలుతూ, "ఆకథ చెప్పబోయేముందు రామా రావునిగురించి నాలుగు మాటలు చెప్తా — విను. రామారావు అసలుపేరు —నారాయణ—అవి—ఈనా టికి పాతికసంవత్సరాలనాటి మాట—మనదేశంలో హింసాకాండలు ఈ (ప్రాంతాలకన్నా, ఇక్కడికి కొన్ని వందల మైళ్ళదూరంలో ముమ్మరంగా సాగుతూ

ష్యంటేవి. పిల్లాడు ఏ తీరుకుండ పిల జవాంతరం నమ్ముతుందో ఎవ్వరికీ తెలీదు పర ప్రభుత్వాన్ని ప్రతిఘటించి, ఉద్యమాల్లో పాల్గొని, ప్రాణాలు అర్పించే ఉత్సాహవంతులు అండ పేతండాలుగా ఉండేవారు. అరోజుల్లో ఈ నారాయణ — ఆ ప్రభుత్వంతో కలి, మన రహస్యాలు వారికి చెప్పి, వారి రహస్యాలు మనకి చెప్పి, ఇంకా చెప్పరానిపనులు చాలా చేస్తూ వుండేవాడు ఆతనిమూలంగా ఎన్ని ఎన్ని కుటుంబాలు నాశనమయ్యాయో నాకు తెలుసు—ఆ రోజుల్లో నేను — ఆ ప్రాంతాల్లో ఇదే కొలువులో వుండేవాణ్ని—కనుక అతన్ని పట్టి, బంధించే భారాన్ని మాపిద వేశారు పైగా, నేనూ, అతనూ చిన్నతనంనుంచీ ఒకేఊరువాళ్ళం అవడంవల్ల—నామీద ఎక్కువగా ఆశపడ్డారు కానీ ఎలాగో నారాయణ దొరికినట్టే దొరికి తప్పించుకుని, పారిపోయాడు ఆక్షణములో డ్యూటీలో ఉన్నది నేనయినందువల్ల నన్ను అరెస్టుచేశారు. నేనే తాలూచీవడ్డానన్నారు—సరే—ఎన్నాళ్ళలా ఉన్నానో—దేవుడికే తెలియాలి. ఇక ఇంటికి వెళ్ళేసరికి—నా భార్యా, పిల్లలూ, తల్లీ— అగ్నికి ఆహుతి అయిపోయిన వార్త తెలిసింది ఇది—ఇలాటి పనులు నారాయణ ఎన్ని చేశాడో అంతులేదు కానీ—మోహన్‌ని చంపినవాడుమాత్రం అతను కాదు—అనేకటి క్రూరకార్యాలకూ, అంతులేని హత్యలకూ, ఈ రూపేణా అతన్ని శిక్షించాలనుకున్నాము. ఇంతకేదు మనిషి ఈసారి లోకంలోంచే తప్పించుకున్నాడు—ఆ—ఈసారి—అసలు కథలోకి వస్తున్నాం, అన్నాడు ధర్మారావు

"అయితే హత్య అతను చెయ్యలేదంటారా" అన్నాడు శంకర్ కుర్చీలోంచి ముందరకు వాలుతూ.

"లేదు—ముమ్మాటికీ అతను చెయ్యలేదు—నేనే ఆరోపించాను. ఈ హత్యమూలంగా, ఒక దేశద్రోహినీ, మరో హంతకుణ్ణీ పట్టుకోవాలని నేను ఊహించాను కానీ, కుదరలేదు అదే నా జీవిత ఆశయం కూడా—కానీ చెయ్యిజారిపోయింది—ప్చ్—ఏం చేస్తాం — మానవుడు విధికి దాసినకదా—సరే—కానీ—అయ్యింది అయిపోయింది—అంటే ఇప్పుడు ఇంకా మోహన్ హత్యకేసు పూర్తి కాలేదన్నమాట — ఆహాకి ఇంకో దావుకూడా కోరుకుంటేనా అది" అన్నాడు ధర్మారావు నెమ్మదిగా.

"అంటే — ఏ..........ఏప్పీ సార్" అన్నాడు శంకర్ గాభరాగా. ధర్మారావు నవ్వాడు.

"ఏమిటంది? నా చావు అన్నమాట—దాంతో యీ కథ పూర్తవుతుంది—సరే—అసలు కథకివద్దాం—భోజనంచేసి చాలాసేపయ్యింది కదూ" అంటూ లోపలకు వెళ్ళి, అరటిపళ్ళూ, ఫ్లాస్కులో పాలూ పట్టుకొచ్చాడు పళ్ళుతిని, పాలుతాగి మళ్ళీ కూర్చున్నారు.

"అప్పట్టు—టైము—పదకొండు దాటలేదు" అన్నాడు ధర్మారావు

ఇంతలో గడియారం లంగున అరగంటకొట్టింది

"నిద్ర రాదుకదా! కథ మాంచి రక్తిగా వుంటుంది నువ్వు కథకుడివి అయితే—ఆనక రాసి, ఏ పత్రికకైనా పంపితే బాగుంటుంది—చాలా జాగ్రత్తగా విను—" అంటూ ప్రారంభించాడు.

"ఆకాశానక్షత్రం మీటటినంతా బొగుచేసి తన ప్రతాపాన్ని చూపెడుతున్నట్టుంది—కదూ—ఒకళ్ళముఖా లొకళ్ళకు కనపడటం లేదు—" అన్నాడు ధర్మారావు

"కథచెప్పండి" అన్నాడు శంకర్ ఆతని మాటలకు అడ్డొస్తూ.

"చెప్తా — ఇంకో పదినిముషాలు పోవాలి—అన్నట్టు — రామారావుని ఈ కేసులో అలా ఇరికించినందుకు నీ అభిప్రాయం ఏవిటి? నేను చేసిన పని కరైటేనంటావా—" అన్నాడు ధర్మారావు

"కరైటవ్వచ్చు కానీ—కేసు నిలుస్తుందంటారా

ధ్యేయం

తనకు కావలసిన వేవో కొనుక్కునేందుకు పది రూపాయిలిమ్మని సరస్వతి భర్తను అడిగింది.

"డబ్బు! డబ్బు! డబ్బు!" ఎప్పుడు చూసినా డబ్బుగోలే నీకు డబ్బుఅక్కర లేని రోజంటూ లేదు. నన్నడిగితే నీకు అవసరమైంది డబ్బుకాదు, తెలివి." అతడు విరుచుకు పడ్డాడు.

"ఎందుకండీ అంతకోపం! మీ మాట నిజమే కావచ్చు. కాని మీ దగ్గర పుష్కలంగా ఉన్నదే అడిగానుగా!" సరస్వతి కొంటెగా సమాధానం చెప్పింది.

ఎమ్. అనందమూర్తి (బొంబాయి)

—అప్పుడు మిమ్మల్ని మళ్ళీ అనుమానించరు సార్?"

"అవును — ఆ ప్రకారంగా అయినా అవ్వచ్చు అందుకనే ముందు అతన్ని బంధిస్తే—తర్వాత కొన్ని బలమైన కేసులు మోపచ్చని చూశాను తీరా అవి కుదరకపోతే — వదిలేస్తారు—ఈలోగా అతను కారాగారశిక్ష రుచిచూస్తాడు ఏవంటావు—ఆ—యిప్పుడు ఇక కథ మొదలుపెడుతున్నాను — చాలా జాగ్రత్తగా విను— మధ్యలో ప్రశ్నలు వెయ్యకూడదుసుమీ—" అంటూ లేచి, మరో గ్లాసుడు మంచినీళ్ళు తాగి వచ్చి కూర్చున్నాడు

"—ఆ—విను—కొన్నాళ్ళక్రితం ఒక ఊళ్ళో—ఊరుపేరడక్కు — ఓ యిద్దరు స్నేహితు లుండేవారు వాళ్ళిద్దరి పేర్లూ, రామూ, సోమూ అనుకో—కథ నడవటానికి పేరు— అంతులో రామునేవాడికి తల్లి తప్ప ఎవ్వరూ లేరు —ఆ సోముతాలూకి వాళ్ళు, వా అనేవాళ్ళు ఎక్కడున్నారో, అసలు ఉన్నారో లేకపోతే కూడా తెలీదునుకో—సోము ఒక రాముతో వంటరిగా ఉండేవాడు. రాము—వాళ్ళ తల్లితో ఉండేవాడు వీ ళ్ళిద్దరికీ లోకంలో ఎవ్వరైనా స్నేహితుడే అన్నమాట అంటే పిల్లవందరితోనూ స్నేహంచేసేవారు ఈ సోముకి ఏం పనో తెలీదు. రాముమాత్రం ఏవేవో పనులు చేసిపెట్టేవాడు. ఇద్దరూ ఎప్పుడూ తిరుగుతూనే ఉండేవా రన్నమాట—సోము ఉంటున్న వాళ్ళ యింటివారమ్మాయి ఆ పిల్లపేరు—గాయిత్రీ— విశాలాక్షి అనుకో—అలక్ష్మిని ప్రేమించాడు సరే ఆ పిల్లకి తండ్రి లేదు తల్లిమాత్రం ఉండేదన్నమాట—ఆ తల్లి కూడా లేక లేక కలిగిన 'పిల్ల' అని కూతుర్ని గారం చేసేది ఏవీ అనేది కాదు — ఇలా కొన్నాళ్ళు— గడిచింది — ఒకనాడు ఏగో పనిమీద సోము ఇంటికి రాము వచ్చాడు వచ్చి ఇంటివా రమ్మాయిని చూశాడు చూపరిఅయిన ఆ పిల్లని యితను, యితన్ని ఆ పిల్లా చూసుకున్నారు ఆనక పరిచయం అయ్యింది — కొన్నాళ్ళు పోయేసరికల్లా ఈ పిల్ల సోముతో మాట్లాడినంత చనువుగాను రాముతో మాట్లాడేది — సోము యింట్లో వున్నాసరే, రాము సోము కోసమని వచ్చినా, యింటివారింటికెళ్ళి, వాళ్ళ అమ్మాయితో మాట్లాడుతూ కూర్చునేవాడు. అదిలో ఇది అంతగా కష్టమనిపించకపోయినా, పోయిన కొద్దీ సోము మనస్సు అప్పుడప్పుడు చివుక్కు చివుక్కు మనేది—సరే— ఇలా కొన్నాళ్ళయ్యేసరికల్లా సోముమనస్సు రోజూ చివుక్కుమనేది కానీ, తనకి ఎడతెగని పనులుండడంవల్ల—అతను అట్టే పట్టించుకునేవాడు కాదు—ఆ—ఏం-వింటున్నావా"

"వింటున్నాను" అన్నాడు శంకరం చిన్నగా.

"—ఆ—ఇలా కొన్నాళ్ళు జరిగింది ఏతో—ఆ—పిల్లపే రేవన్నా—విశాలాక్షి కదూ—ఊ— విశాలాక్షిని సోము గాఢంగా ప్రేమించడంవల్ల—రాము మీద కోపం వచ్చింది ఓనాడు—ఆనాడు ఆ లక్ష్మి పుట్టినరోజు— ఆ విశాలాక్షి సీతాదేవిలా చక్కగా తలంటిపోసుకుని, జాజి పువ్వులతో ముస్తాబై, పట్టింటో మురిపెంగా ఏడుస్తూ కూర్చుంది—అప్పుడే లోపలికొస్తున్న రాము ఆ స్థితికి కారణం అడిగాడు ఇంతలో ఆ పిల్లతల్లి, లోపట్నించి వచ్చి, "ఈవేళ, పిల్లదాని పుట్టినరోజు నాయినా—తలంటాము, జడకుట్టాము, కొత్త చీరా, కనకాంబరాలూ కావాలంది బజారెళ్ళి కొనుక్కోవే, అంటే వినదు —సనేం జేతు" అంటూ చెప్పింది రామూ, "నే తెస్తాగానీ, చీరవిలువ నాకు తెలీదే—అదే—విలువంటే—ఎన్నిక" అన్నాడు "పోనీ దాన్ని కూడా తీసికెళ్ళు బాబూ" అందావిడ. వెనువెంట ఆవిడ కూడా పెద్ద దిక్కుగా బయల్దేరింది బజారులో చీరలు ఎంచుతున్న రామూ, ఈ పిల్లా, అప్పుడే ఆరోడ్డుమీద పోతున్న సోముకంట బడ్డారు— అతని చూపుకు ఆ తల్లి ఆనలేదు—ఆవిడ ఆ పలయం, ఆవల వుండిపోయింది అతని ఒళ్ళు భగ్గుమంది పరుగున ఇంటికివెళ్ళి ఏడుస్తూ కూర్చున్నాడు. ఈ ముగ్గురూ యింటికి వచ్చారు. ఆ విశాలాక్షి చీర కట్టుకుని అందరికీ చూపిస్తున్నవేళ,

"బాబ్బా ఒక్క క్షణము ఉండి, బాబ్బా" అంటి వాళ్ళమ్మ రాముకేసి చూసింది. అతను సంబరంగా "అవునండి" అన్నాడు. ఇదంతా అపోహపడదా నికి వీల్లేక కిటికీగుండా చూసిన సోములో ప్రతీ కారాగ్ని చెలరేగింది. కోపంవచ్చి రాముతో కొన్ని మాట్లాడి, అంతలోనే మళ్ళీ వచ్చాడు. ఆ క్షణం లోనే కళ్ళతోనే, కంటి ఓ వంక పడింది. 'బాబ్బా' అందాపిల్ల, కన్నులు నలుపుకుంటూ. అది చూసిన రాము, "నలపకు—నలిపేక" అంటూ, లేచి, "ఆగాగు నేను ఉండగా నాగు" అంటూ, ఓదార్చాడు. అదృశ్యం చూసిన సోము గిర్రున తిరిగి ఇంటికి వెళ్ళిపోయాడు.

తరిమిలాను—అదే కిటికీలోంచి, మరికొన్ని అపో హాలు, సోము పోగుచేసుకున్నాడు. అతనిలో పుట్టిన ద్వేషం క్రోధంగా, క్రోధం పగగా, పగ కర్తవ్యంగా మారింది. ఆ వేళ—మధ్యాహ్నం—అతను చాలా చికాకుగా, అనుకోకుండానే దాని పనిమీద ఎక్కడికో వెళ్ళాడు........"

కథ వింటున్న శంకర్ గమ్మున లేచి గేటు తీసు కుని బయటికి వెళ్ళాడు. ధర్మారావు లేచి, మరో గ్లాసుడు మంచినీళ్ళు తాగి, "హే రామా" అంటూ ఆవులించి, మళ్ళీ తన స్థానాన్ని అలంకరించాడు. మరో రెండు నిముషాల్లో శంకర్ వచ్చి, తన స్థానంలో కూర్చుంటూ, "ఊ చెప్పండి—" అన్నాడు.

"విశ్రమ వస్తోందా" అన్నాడు ధర్మారావు.

"వస్తోంది కానీ, చెప్పండి"

"ఆ—ఇక చెప్పడానికే వుంది అయిపో వచ్చింది. తీరా సోము ఊరినుంచి వచ్చేసరికల్లా రాము మరణవార్త తెలిసింది—ఆ— ఇప్పుడు ఆ రాము ఎలా చచ్చాడంటావేమో! రోగం వచ్చి కాదు—అలా చచ్చి ఓ చోట కనుక్కోబడ్డాడు. ఇది నువ్వు చక్కగా రాస్తే—చివరికి పోలీసు డిటె క్టివ్ యింక్వయిరీ పెట్టి—ఆ సోమే ఈ రాము చావుకి కారణం అని రాయాలి—ఏం."

శంకరం గాలి బరువుగా పీల్చి, ఉగ్గ పట్టాడు.

"కానీ—శంకర్—నీకు ఒక పరమ రహస్యం చెప్పబోతున్నాను— దానికి ముందు— ఈ కథని పూర్తిచెయ్యాలి" అంటూ ధర్మారావు ప్రారం భించాడు.

"ఈ కథ నా కల్పితం—కాదు— ఇవాళ్టి ఏది ఉంటే—అంతా కల్పితంకాదు. సంఘటనలు జరిగి నాయి. చివరికి ఆ సోమే ఈ రాముని హత్య చేశాడు. ఎలా చేశాడో తెలుసా—చాలా తెలివిగా చేశాడు— ఈ రాముకి మోటారుసైకిలు ఉండేది. అతను మోటరుసైకిలుమీద వెళుతుండగా, ఓ కొండ పైనుంచిన్నమాట — ఇతను అతన్ని — అంటే ఈ సోము రాముని కొండపైకి పిలిచి, తోసే శాడు—ఇది అసలు జరిగిన సంఘటన — అంతే. అది ఎవ్వరికీ తెలియకపోవడంవల్ల సోము చావు ఏదో ప్రమాదం — అన్నారు. కానీ, దురదృష్టవశాత్తూ, అదృష్టవశాత్తూ, అది నా కళ్ళారా చూశాను కానీ నా చెయ్యి జారిపోయింది ఆ సరికే ఆ సోము ఒక పోలీసు శాఖలో వుండేవాడు — అతను లోగడ ఇలాటి పనులూ — ఇంకా దుష్టనికృష్టమైన పనులూ చాలా చేశాడు. సరే—ఈ సోము అని చెప్పానే— ఈ సోముపేరు—మోహన్. అతనే—మన మోహన్ హత్య అన్నమాట—ఈనాడు నేను చూస్తున్నది. ఈ హత్యలో — దుర్మార్గుడైన ఇద్దర్ని యిరికిద్దా మనుకున్నాను—ఒకడు—ఆ చనిపోయిన బాబూ రావు. నిజానికతను ఈ హత్య చెయ్యకపోయినా, దీని మూలంగా, ఇద్దరు రాక్షస రూపుల్ని లోకం నుంచి తప్పించి, నా కర్తవ్యం నెరవేర్చుకుని మరీ పోదామనుకున్నాను. ఒకటి అనుకున్నకన్నా ఎక్కువే అయ్యింది—ఇక రెండో వ్యక్తి వున్నాడు అతనిపేరు నీకు చెప్పి, నా ప్రాణాలు విడిస్తే—నాకు హాయి— అదీ సంగతి—అతని పేరు— చెప్పనా" అంటూ ఆయాసంతో ఆగాడు.

శంకరం చిరాకుగా, చికాకుగా అతనికేసి చూశాడు.

"—ఆ సోముపేరు సోమశంకరం. ఆ సోమ శంకరం నువ్వే అని చెప్పడానికి చాలా విచారిస్తున్నా—" అంటూ ధర్మారావు తాపీగా కుర్చీలో వెనక్కి వాలాడు.

శంకర్ కొండబద్దలైనట్టు నవ్వబోయి, చిన్నగా నకిలించాడు.

"రైట్—మీకు తెలిసినట్టు నేను పసిగట్టాను— మోహన్ని చంపింది నేనే — కానీ, ఇంతవరకూ ఎవ్వ రికీ తెలియదనుకున్నాను — మీరు తెలిసివుట్టు, పసి గట్టారు — అప్పుడే నిన్ను చంపవలసింది. కానీ నువ్వో రోగిష్టి ముసలివక్కడివి. గట్టిగా తుమ్మితే గుండె ఆగిపోతుంది. నిన్ను చంపడం చాలా సులువని గ్రహించాను. దానికి ఇప్పుడే సిద్ధంగా కూడా వున్నాను. నిన్ను చంపి నా హత్యారహస్యాన్ని భద్రంగా ఉంచుకోగలను. నీరోగంవల్లే నువ్వు చచ్చావని లోకం గుడ్డిగా నమ్ముతుంది కూడా— పైగా పీడ వదిలింది అంటారు కూడా" అంటూ కుర్చీలోంచి లేచాడు.

ధర్మారావు నవ్వాడు.

"—అవును. నేను ముసలి వక్కనే. గట్టిగా అరుస్తేనే గుండె ఆగి చస్తాను! కానీ అప్పటికి నువ్వు మూడు హత్యలు చేసినవాడివౌతావు—మరి పైన, పుట్టాక ఏనాడో ఒకనాడు చావక తప్పదు. దాని కోసం పాపభీతిలేని పనులుచేసే నీలాటివాళ్ళను చూస్తే నాకు పరమ అసహ్యం ఆ—యిక నన్ను చంపవచ్చు—కానీ, కేవలం నన్ను చంపినంత మాత్రాన్ని నీ గుట్టు దాచుకుంటానని సంబరపడకు— నీ కిప్పుడు చెప్పిన వివరాలతో రిపోర్టు రాసి, పంపాను బహుశా నీకు తెలీదు. పైగా నన్ను చంపితే—ఇదీ ఒక హత్యగా చేరి నీ శిక్షను వృద్ధిచేస్తుంది. అదీ కాకు నమ్మ తమే—నన్ను చంపుకోవచ్చు—" అంటూ ధర్మా రావు నిశ్చింతగా కళ్ళుమూసుకున్నాడు. అతని గుండె దడదడలాడసాగింది.

శంకర్ నించున్నచోట అలాగే బొమ్మలా వుండి పోయాడు. గొంతు పిసికి చంపుదామన్న యత్నంతో చుట్టబడిన రుమాలు నిర్జీవంగా మెలికలు తిరిగి పోయింది. ధర్మారావు కళ్ళు తెరిచి, అతని వంక చూసి, "ఊ—చంపవచ్చు నన్ను— ఇంత పాపిష్ఠి రోగంతో కూడా, ఈ రెండు కర్తవ్యాల కోసమే — నా జీవితాన్ని బలంగా లాక్కొచ్చాను—అవి రెండూ నెరవేర్చాను" అన్నాడు

శంకర్ చేతిలో రుమాలు క్రిందికి జారిపోయింది. ఒక్కసారి అతను ధర్మారావు వంక చూసి, గేటు తీసుకుని, బయటికి వీధుల్లో కలిసిపోయాడు. ★

మీది పుస్తకాలు, వంటింటి అల్మైరలోని చెంబులూ— కంచాలు, గిన్నెలు – గరిటెలు, అన్ని యుద్ధం చేసి అలసిపోయిన వీరుల్లాగా కనిపించాయి

చెప్పరిల్లిన రామారావుకు పడకగదిలో నుంచి శోకంతో కూడిన ఎక్కిళ్ళు, వంట గదిలో నుంచి "ఛీ నీ మొహం మండ .. ధూత్ . ఛాత్ .. అయ్ .. ఓయ్" అన్న అరుపులు, ఏదో వస్తువు నేలమీదో పడ్డ శబ్దం వినిపించాయి. మరు క్షణమే భూమికి అరడుగు ఎత్తున ఉన్న ఒక ప్రాణి తోకాడిస్తూ అతని దగ్గరకు వచ్చింది. వచ్చిన దాన్ని రెండు చేతులతో పొదివి పట్టుకుని పడక గదివైపుకు నడిచాడు

సాయంకాలపు నీరెండ గదిలోనికి ప్రసరి స్తోంది. పక్కె మంచంమీద బోర్లపడుకుని దిండులోకి తలదూర్చి వెక్కుతోంది జానకి.

బొమ్మా బొరుసూ కంకా

17–వ పేజీ తరువాయి

బయటి గదిలోని యుద్ధ చిహ్నాలు కొన్ని అక్కడా కనిపించాయి. "జానకీ ! ఏమి టిదంతా!" అన్నాడు రామారావు జానకి జవాబివ్వలేదు.

బూట్లు విప్పి మూలకు నెట్టి, మంచంమీద కూర్చుని జానకి భుజం పట్టుకుని కుదుపుతూ "జానకీ ! విన్నే ఏమి టిదంతా ?" అన్నాడు

ఒక్కసారి విదిలించి, అతనివంక తీక్షణంగా చూచి మళ్లీ దిండులోకి తల దూర్చింది జానకి. ఆమె చూచిన ఒక్క క్షణపు చూపులో చాలా గ్రంథాన్ని చదివాడు రామారావు. జానకి కళ్ళు ఎర్రగా ఉన్నాయి కాబట్టి అంతకుముందే వర్షపు జానవల్లు పడుతుంటుంది, ఇంక తను గట్టిగా ప్రశ్నిస్తే సుడిగాలితోకూడిన జడివాన ఏయ వచ్చుతుందని గుర్తించి గమ్మున ఊరుకుని అక్కడ్నించి గబగబా వంటింట్లోకి వరుగెత్తాడు.

శ్వేతవస్త్రధారి, శిరముపై ముసుగుకు వత రించుకొనుచూ వంటింట్లో రుబ్బురోలు ముందు కూర్చుని సదరు రామారావు పితామహి ఏక దీక్షగా కందిపచ్చడి రుబ్బుతోంది కారణాన్వేష ణుగా వచ్చిన రామారావుకు పచ్చడి చూచేసరికి క్షణంలో నోటిపందరి లాలాజలం దావాగ్నిలాగా ఊరుకువచ్చి బకాసురుడికి వేసినంత ఆకలి వేసింది. ఇవేవి గుమనించకుండా బామ్మ తీక్షణంగా, కచ్చిగా కందిపచ్చడి రుబ్బేస్తోంది

రామారావు ఒక్కసారి గుటకవేసి, గొంతు సవ రించుకొని "బామ్మా ! జానకి ఏడుస్తోం దెందుకే ?"